

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГРОМАД

**С. С. ВІТВИЦЬКИЙ, А. М. ЗАХАРЧЕНКО,
А. Г. БОБКОВА, С. М. АЛФЬОРОВ**

ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

УДК 351.74:342.9 (477)

Д62

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 5 від 25 листопада 2021 р.)*

Рецензенти

Петков С. В. – заступник директора Науково-дослідного центру правового забезпечення державотворення та безпеки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор юридичних наук, професор.

Сергєенко В. С. – начальник управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Головного управління Національної поліції в Донецькій області, полковник поліції.

Д62 Дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у сфері господарювання: науково-практичні рекомендації / Вітвіцький С. С., Захарченко А. М., Бобкова А. Г., Алфьоров С.М. – Київ : ВД «Дакор», 2021. 54 с.

ISBN 978-617-7679-77-5

У науково-практичних рекомендаціях наведено основні положення щодо здійснення дозвільно-погоджувальних функцій підрозділів Національної поліції у сфері господарювання. Представлено загальну характеристику дозвільно-погоджувальних функцій, що здійснюються підрозділами Національної поліції у відносинах із суб'єктами господарювання. Проаналізовано стан нормативно-правової регламентації зазначених функцій та запропоновано напрями її удосконалення. Виокремлено проблемні питання здійснення підрозділами поліції вищевказаних функцій, з урахуванням судової практики розгляду відповідних категорій спорів.

Науково-практичні рекомендації адресовані суб'єктам нормотворчої діяльності, а також працівникам підрозділів Національної поліції, що забезпечують здійснення дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання.

УДК 351.74:342.9 (477)

ISBN 978-617-7679-77-5

© Вітвіцький С. С., Захарченко А. М.,
Бобкова А. Г., Алфьоров С. М., 2021
© ТОВ «ВД «Дакор», 2021

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальна характеристика дозвільно-погоджувальних функцій підрозділів Національної поліції у сфері господарювання	6
2. Нормативно-правова регламентація дозвільно-погоджувальних функцій підрозділів Національної поліції у сфері господарювання	10
3. Проблемні питання здійснення підрозділами Національної поліції дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання	28
Висновки	49

ВСТУП

Серед багатьох функцій Національної поліції України важливе місце належить дозвільно-погоджувальним функціям, які здійснюються у відносинах із суб'єктами господарювання. Так, на сьогодні підрозділи Національної поліції уповноважені видавати суб'єктам господарювання дозволи і погодження щодо поведження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами і матеріалами; використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; забезпечення безпеки дорожнього руху. Від якості здійснення поліцією зазначених функцій значною мірою залежить можливість реалізації суб'єктами господарювання своїх прав у відповідних сферах суспільних відносин, і водночас – рівень забезпечення публічної безпеки і правопорядку, оскільки поведження із зазначеними об'єктами, здійснення господарської діяльності відповідних видів пов'язано з підвищеною небезпекою.

Правова основа здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання представлена положеннями законів України «Про Національну поліцію», «Про поведження з вибуховими матеріалами промислового призначення», «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», «Про дорожній рух», «Про перевезення небезпечних вантажів», наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва

для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», а також низкою інших підзаконних нормативно-правових актів. Однак наразі нормативно-правові акти, що регулюють дозвільні відносини за участю поліції та суб'єктів господарювання, містять низку протиріч, неточностей та прогалин. Значну кількість положень цих нормативно-правових актів дотепер не приведено у відповідність з вимогами базового Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Як наслідок, під час здійснення підрозділами Національної поліції дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання виникає низка проблемних питань, пов'язаних з неоднозначним тлумаченням і застосуванням законодавства. При цьому деякі рішення, дії або бездіяльність підрозділів Національної поліції стають предметом судового оскарження, і у низці випадків суди встановлюють наявність порушень з боку цих підрозділів.

Наведене вище обумовило підготовку цих науково-практичних рекомендацій, які спрямовані на удосконалення організаційно-правового забезпечення здійснення підрозділами Національної поліції дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у сфері господарювання являють собою відносно відокремлені напрями їх діяльності, що полягають у видачі суб'єктам господарювання¹ певних документів дозвільного характеру (дозволів, погоджень), переоформленні та анулюванні таких документів в порядку та на умовах, визначених законодавством.

¹ Згідно з ч. 1 ст. 55 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно та несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Виходячи з цього, суб'єктам господарювання притаманні такі ознаки: безпосереднє здійснення господарської діяльності; наявність організаційно-правової форми; наявність відокремленого та юридично закріпленого майна (майнова відокремленість суб'єкта господарювання); легітимність існування як суб'єкта права; наявність господарських прав та обов'язків; самостійна відповідальність за результати господарювання (окрім випадків, передбачених законом).

До суб'єктів господарювання належать:

господарські організації-юридичні особи: 1) створені відповідно до Цивільного кодексу України (зокрема, господарські товариства, кооперативи); 2) державні, комунальні та інші підприємства (зокрема, приватні підприємства), створені відповідно до Господарського кодексу України; 3) інші юридичні особи, що здійснюють господарську діяльність та зареєстровані у встановленому законом порядку;

фізичні особи-підприємці - громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані у встановленому законом порядку (ч. 2 ст. 55 Господарського кодексу України).

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ...

Зважаючи на коло суспільних відносин, в яких реалізуються зазначені функції підрозділів Національної поліції, *ці функції можна умовно розподілити на три групи:*

- 1) дозвільно-погоджувальні функції щодо забезпечення безпечного поведіння зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами, вибуховими речовинами і матеріалами;
- 2) дозвільно-погоджувальні функції щодо забезпечення безпечного провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- 3) дозвільно-погоджувальні функції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

У рамках здійснення дозвільно-погоджувальних функцій першої групи уповноважені підрозділи Національної поліції видають певним категоріям суб'єктів господарювання дозволи на придбання спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії; на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведіння з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них. Крім того, підрозділи поліції погоджують укладання суб'єктами господарювання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням вказаних вище предметів, матеріалів і речовин².

² Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати

Здійснюючи дозвільно-погоджувальні функції другої групи, підрозділи Національної поліції видають суб'єктам господарювання дозволи на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів³.

Здійснення дозвільно-погоджувальних функцій третьої групи охоплює оформлення і видачу суб'єктам господарювання таких документів дозвільного характеру, як дозволи на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів⁴.

За чинними правилами дозвільні документи щодо придбання та поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боеприпасами, вибуховими речовинами і матеріалами видаються уповноваженими підрозділами поліції з контролю за обігом зброї та дозвільної системи (уповноважений підрозділ із контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією; уповноважений

за їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2007. № 42. Ст. 1671. (Із змінами); Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>; Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text>

³ Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15 лютого 1995 р. № 60/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 60. (Із змінами).

⁴ Про дорожній рух : Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338. (Із змінами); Про перевезення небезпечних вантажів : Закон України від 6 квітня 2000 р. № 1644-III. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338. (Із змінами); Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2007. № 42. Ст. 1671. (Із змінами).

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ...

підрозділ з контролю за обігом зброї та дозвільної системи головних управлінь Національної поліції в областях та м. Києві; територіальні (відокремлені) підрозділи поліції в районах, містах, районах у містах). Видача дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, належить до компетенції територіальних (відокремлених) підрозділів міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю. Дозволи на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, та погодження маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів видаються Департаментом патрульної поліції та його територіальними (відокремленими) підрозділами *через центри надання адміністративних послуг*.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДОЗВІЛЬНО- ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у сфері господарювання регламентовано низкою законів і підзаконних нормативно-правових актів, прийнятих різними органами. Залежно від предмета регулювання такі нормативно-правові акти можна умовно розподілити на загальні (регламентують базові аспекти дозвільно-погоджувальної діяльності поліції) і спеціальні (визначають особливості видачі поліцією окремих дозволів та погоджень суб'єктам господарювання).

До загальних нормативно-правових актів належать:

Закон України «Про Національну поліцію»⁵ та Положення про Національну поліцію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 28 жовтня 2015 р. № 877⁶ – закріплюють повноваження поліції щодо видачі дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху; постанова КМУ від 4 червня 2007 р. № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються

⁵ Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379. (Із змінами).

⁶ Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877. *Офіційний вісник України*. 2015. № 89. Ст. 2971. (Із змінами).

підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання»⁷ – цей перелік охоплює, зокрема, й послуги, що полягають у видачі дозвільних документів різних видів; постанова КМУ від 26 жовтня 2011 р. № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг»⁸ – регламентує переважно питання оплати за надання відповідних послуг.

Аналіз названих вище нормативно-правових актів вказує на окремі недоліки, що ведуть до порушення системності правового регулювання зазначених відносин за участю підрозділів Національної поліції. Це стосується розпорошеності та неузгодженості положень законодавства, в яких йдеться про повноваження підрозділів Національної поліції та види дозвільних документів, що ними видаються. Так, закріплюючи повноваження поліції щодо видачі та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху, Закон України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію не містять згадки про наявність у поліції повноважень щодо видачі інших документів дозвільного характеру. Поряд із цим низкою інших нормативно-правових актів (*в тому числі підзаконних*) встановлено повноваження поліції з видачі дозволів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боеприпасів, вибухових матеріалів, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. З огляду на це, можна констатувати недодержання вимог ч. 1 ст. 24 Закону

⁷ Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2007. № 42. Ст. 1671. (Із змінами).

⁸ Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098. *Офіційний вісник України*. 2011. № 84. Ст. 3068. (Із змінами).

України «Про Національну поліцію», згідно з якими виконання інших (додаткових) повноважень може бути покладене на поліцію *виключно законом*.

Крім того, затверджений постановою КМУ № 795 Перелік платних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, містить неточності та прогалини стосовно зазначення деяких видів дозвільних документів, що видаються цими підрозділами. Зокрема, у цьому переліку йдеться про видачу дозволу на перевезення надгабаритних, великовагових вантажів, тоді як спеціальні нормативно-правові акти (ч. 2 ст. 29 Закону України «Про дорожній рух», і ін.) передбачають видачу дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні. Під час складання зазначеного Переліку необґрунтовано залишено поза увагою положення ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» стосовно видачі Національною поліцією дозволів суб'єктам господарювання на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Слід також зауважити, що пунктами 7-10 названого Переліку передбачено надання підрозділами Національної поліції таких адміністративних послуг, як:

видача ліцензій: на виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; на виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж; надання послуг з охорони власності та громадян; на провадження діяльності, пов'язаної з виробництвом, торгівлею піротехнічними засобами; на провадження діяльності, пов'язаної

з наданням послуг стрільбищами невійськового призначення та функціонування мисливських стендів;
переоформлення вищевказаних ліцензій; видача їх дублікатів і копій.

Однак ці пункти не застосовуються на практиці через їх невідповідність Переліку органів ліцензування, затвердженому постановою КМУ від 5 серпня 2015 р. № 609. До Переліку органів ліцензування Національну поліцію (її органи та підрозділи) не включено. Натомість органом ліцензування стосовно цих видів господарської діяльності визначено Міністерство внутрішніх справ України⁹.

З огляду на зазначене, на рівні Закону України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію як базових нормативно-правових актів, що визначають правові засади організації та діяльності Національної поліції України, варто додатково закріпити повноваження поліції щодо видачі дозвільних документів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боєприпасів, вибухових матеріалів і речовин, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Водночас потрібно внести відповідні корегування до затвердженого постановою КМУ № 795 Переліку платних послуг, що надаються підрозділами Національної поліції.

Як відзначалось вище, дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у сфері господарювання регламентовано й низкою спеціальних нормативно-правових актів. Зважаючи на предмет регулювання цих нормативно-правових актів, серед них можна умовно виокремити ті, що визначають особливості здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій щодо:

⁹ Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 609. *Офіційний вісник України*. 2015. № 68. Ст. 2232. (Із змінами).

- 1) забезпечення безпечного поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами, вибуховими речовинами і матеріалами;
- 2) забезпечення безпечного провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- 3) забезпечення безпеки дорожнього руху.

Відносини, що виникають у зв'язку із видачею поліцією дозвільних документів стосовно поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами, вибуховими речовинами і матеріалами регулюють такі спеціальні нормативно-правові акти: Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення»¹⁰; постанови КМУ від 12 жовтня 1992 р. № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему»¹¹, від 7 вересня 1993 р. № 706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії»¹²; наказ Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) від 21 серпня 1998 р. № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» (далі – Інструкція № 622)¹³.

¹⁰ Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення : Закон України від 23 грудня 2004 р. № 2288-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 6. Ст. 138. (Із змінами).

¹¹ Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

¹² Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text>

¹³ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї,

Вказані нормативно-правові акти визначають, зокрема, підстави і порядок видачі органами поліції дозволів окремим категоріям суб'єктів господарювання на придбання, зберігання, перевезення й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведінки з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них. Крім того, Інструкція № 622 передбачає погодження з органами поліції трудових договорів, що укладаються суб'єктами господарювання на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням вищевказаних предметів, матеріалів і речовин.

Правова основа здійснення поліцією дозвільних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання, що провадять діяльність, пов'язану з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, охоплює положення Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»; Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (затверджений постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469)¹⁴; накази МВС від

пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622. (Із змінами). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

¹⁴ Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних

10 січня 2018 р. № 9 «Про деякі питання провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів»¹⁵, від 29 січня 2018 р. № 52 «Про затвердження вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин»¹⁶.

Дозвільно-погоджувальні функції поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюються на основі таких спеціальних нормативно-правових актів, як: закони України «Про дорожній рух», «Про перевезення небезпечних вантажів»¹⁷, «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»¹⁸; Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджені постановою КМУ від 18 січня 2001 р. № 30¹⁹; Порядок погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджений наказом МВС від 4 серпня 2018 р. № 656²⁰;

речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 469. *Офіційний вісник України*. 2011. № 35. Ст. 1437.

¹⁵ Про деякі питання провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 січня 2018 р. № 9. *Офіційний вісник України*. 2018. № 20. Ст. 669.

¹⁶ Про затвердження вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29 січня 2018 р. № 52. *Офіційний вісник України*. 2018. № 24. Ст. 860.

¹⁷ Про перевезення небезпечних вантажів : Закон України від 6 квітня 2000 р. № 1644-III. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.

¹⁸ Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності : Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 47. Ст. 532.

¹⁹ Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2001 р. № 30. *Офіційний вісник України*. 2001. № 3. Ст. 75.

²⁰ Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань дорожнього перевезення небезпечних вантажів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 4 серпня 2018 р. № 656. *Офіційний вісник України*. 2018. № 76. Ст. 2560.

розпорядження КМУ від 16 травня 2014 р. «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг»²¹.

Ці нормативно-правові акти регламентують питання видачі суб'єктам господарювання дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

Узагальнений аналіз всіх вищезазначених спеціальних нормативно-правових актів дозволяє констатувати, що наразі правовій основі дозвільних відносин між органами поліції та суб'єктами господарювання притаманний такий суттєвий недолік, як неналежний розподіл нормативного матеріалу на рівні законів і підзаконних нормативно-правових актів.

Зокрема, майже всі питання здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у сфері поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами і матеріалами, регламентовано на підзаконному рівні. При цьому ключовий для цієї сфери нормативно-правовий акт – Інструкцію № 622 прийнято на підставі Закону України «Про міліцію», який на цей втратив чинність. Ця Інструкція, зокрема, частково регламентує питання набуття і здійснення права власності на зброю та інші вищевказані об'єкти, обмежені у цивільному обороті, тоді як згідно зі ст. 92 Конституції України правовий режим власності має визначатися виключно законами України.

Зважаючи на це, на розгляд Верховної Ради України неодноразово вносились різні варіанти законопроектів, спрямованих на визначення особливостей правового режиму зброї, але жоден із них не був прийнятий парламентом як закон. На цей час на опрацюванні у профільному комітеті Верховної Ради України перебувають альтернативні законопроекти «Про право на цивільну вогнепальну зброю»

²¹ Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 р. № 523-р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 45. Ст. 1193. (Із змінами).

(реєстр. № 5708 від 25 червня 2021 р.)²² та «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (реєстр. 5708-1 від 13 липня 2021 р.)²³.

Обидва зазначені законопроекти спрямовані, зокрема, й на регулювання питань господарської діяльності у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів, і передбачають в тому числі необхідність одержання суб'єктами цієї діяльності відповідних дозвільних документів в органах Національної поліції. Однак, ці законопроекти не містять деталізованих положень щодо дозвільних відносин між цими органами та суб'єктами господарювання. Натомість вказано лише, що порядок видачі дозвільних документів має бути встановлено КМУ.

Такий підхід до регулювання дозвільних відносин між органами поліції та суб'єктами господарювання не в повній мірі відповідає інтересам цих суб'єктів та інтересам суспільства загалом. Адже застосування певних засобів державного регулювання господарської діяльності, в тому числі видача дозволів і погоджень суб'єктам господарювання, є різновидом обмежень свободи підприємництва, а відтак основні питання застосування таких засобів мають регламентуватись на рівні закону.

В цьому контексті варто відзначити, що з середини 2000-х років у законодавстві намітилися позитивна тенденція до впровадження уніфікованих принципів і правил щодо регулювання дозвільних відносин у сфері господарювання, в тому числі забезпечення належного співвідношення законодавчого та підзаконного регулювання таких відносин. Так, з 2006 року діє Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», яким визначено правові та організаційні засади функціонування цієї системи та встановлено загальні правила діяльності органів, уповноважених видавати документи

²² Проект Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. № 5708 від 25 червня 2021 р.). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360

²³ Проект Закону про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю (реєстр. 5708-1 від 13 липня 2021 р.). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481

дозвільного характеру²⁴. Згідно зі ст. 4 цього Закону («Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності») виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, мають встановлюватись: необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру; платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру; строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі; вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру; строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа; перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності; перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.

Також необхідно враховувати, що діяльність підрозділів Національної поліції з видачі документів дозвільного характеру по суті є наданням адміністративних послуг у значенні цього терміна, яке міститься у ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги»²⁵. При цьому ст. 5 цього Закону («Основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг») обумовлено, що виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються: 1) найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання; 2) суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги; 3) перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; 4) платність або безоплатність надання адміністративної послуги; 5) граничний строк надання адміністративної послуги; 6) перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги.

²⁴ Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 48. Ст. 483.

²⁵ Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 409. (Із змінами).

Такі вимоги є обґрунтованими, але наразі Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» обумовлено, що його дія не поширюється на дозвільну систему щодо операцій зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими матеріалами і речовинами (ч. 2 ст. 2), а у Законі України «Про адміністративні послуги» зазначено, що його дія не поширюється на відносини щодо набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу (п. 13 ч. 2 ст. 2). Можна припустити, що таке звуження сфери дії цих законів обумовлено неготовністю органів державної влади до приведення у відповідність з ними спеціального законодавства з питань функціонування дозвільної системи органів внутрішніх справ. Разом з тим адаптація спеціального законодавства до вимог законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги» була б цілком доречною, адже встановлені цими законами принципи і правила загалом зорієнтовані на підвищення прозорості та прогнозованості дозвільних відносин, недопущення безпідставного втручання державних органів у господарську діяльність, забезпечення балансу інтересів держави та суб'єктів господарювання. Все це є необхідним і для дозвільних відносин у сфері господарської діяльності, пов'язаної з обігом зброї (боєприпасів, вибухових матеріалів).

У зв'язку із зазначеним вище пропонується:

- 1) в ході доопрацювання та прийняття законопроекту щодо правового режиму зброї, спеціальних засобів самооборони та боєприпасів закріпити у цьому законопроекті основні положення щодо особливостей видачі поліцією відповідних дозвільних документів з урахуванням вимог, встановлених ст. 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та ст. 5 Закону України «Про адміністративні послуги»;
- 2) внести зміни до Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення», закріпивши на рівні цього Закону: перелік та вимоги до документів, які суб'єктам господарювання необхідно подати для одержання (переоформлення, анулювання) дозволів на придбання,

зберігання та перевезення вибухових матеріалів; строки видачі таких дозволів або відмови у їх видачі; вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання зазначених документів дозвільного характеру;

- 3) внести зміни до законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги», поширивши їх дію на відносини з видачі суб'єктам господарювання дозвільних документів щодо поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами, вибуховими матеріалами;
- 4) прийняти нові підзаконні нормативно-правові акти щодо порядку видачі (переоформлення, анулювання) вищевказаних дозвільних документів.

Дозвільні відносини поліції із суб'єктами господарювання у сферах забезпечення безпеки дорожнього руху та провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, закони України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги» не виключають з предмету свого регулювання. Але разом з тим спеціальні нормативно-правові акти, які безпосередньо регулюють зазначені відносини, не в повній мірі узгоджуються з положеннями цих законів.

Зокрема, як відзначалось вище, ст. 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» закріплено вимогу про необхідність встановлення на рівні закону переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності. Такий перелік затверджено Законом України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI. Однак, до цього переліку не включено дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, тоді як такий дозвіл підпадає під визначення документа дозвільного характеру (абз. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»). Через наявність цієї прогалини у поєднанні із встановленою Законом № 3392-VI заборонною вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів

дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом, окремі суб'єкти правозастосовної практики ставлять під сумнів правомірність застосування постанови КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469²⁶. Усунення цієї прогалини передбачалося проектом Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності (реєстр. № 5596 від 02.06.2021), але цей законопроект повернуто на доопрацювання ініціатору внесення²⁷.

Всупереч вимогам ст. 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», ст. 5 Закону України «Про адміністративні послуги» на рівні підзаконних нормативно-правових актів визначено перелік та вимоги до документів, які суб'єктам господарювання необхідно подати для одержання дозвільних документів (дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів²⁸; дозволу на дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів), строки видачі поліцією дозвільних документів, підстави для відмови у видачі таких документів (п. 4-6, 13 Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469; п. 31-38 Правил

²⁶ Рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2020 р. у справі № 260/2567/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92241660>

²⁷ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності (реєстр. № 5596 від 2 червня 2021 р.). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72094

²⁸ При цьому ч. 3 ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» визначено, що перелік документів, які мають подаватися суб'єктом господарювання для одержання зазначеного дозволу, має встановлюватися Міністерством внутрішніх справ України. Фактично ж такий перелік встановлено Порядком, що затверджений постановою КМУ № 469.

проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджених постановою КМУ від 18 січня 2001 р. № 30; розділ II Порядку погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затвердженого наказом МВС від 4 серпня 2018 р. № 656).

Згідно з вимогами ст. 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання документів дозвільного характеру центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами встановлюється *Кабінетом Міністрів України* за поданням відповідного дозвільного органу, погодженим із спеціально уповноваженим органом з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Натомість, як відзначалось вище, Порядок погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України (що можна пояснити наявністю у ст. 16 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» норми, згідно з якою до компетенції Міністерства внутрішніх справ України належить розроблення і затвердження за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері транспорту, нормативно-правових актів з питань дорожнього перевезення небезпечних вантажів).

Окрім цього, між Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та спеціальними нормативно-правовими актами наявні й деякі інші протиріччя. Зокрема, закріплюючи перелік підстав для переоформлення дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, спеціальні нормативно-правові акти передбачають й таку підставу, як зміна найменування перевізника, а у разі коли перевізником

є фізична особа-підприємець, - прізвища, імені, по батькові (п. 36 Правил проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами; п. 5 розділу II Порядку погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів). У той же час ч. 8 ст. 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» прямо передбачено, що зміна найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвища, імені, по батькові та місця проживання фізичної особи-підприємця не є підставами для переоформлення документа дозвільного характеру.

Таким чином, названі вище спеціальні нормативно-правові акти, що регламентують особливості здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій щодо забезпечення безпеки дорожнього руху та безпечного провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, потребують додаткового перегляду та узгодження з положеннями законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги».

Під час доопрацювання Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» та затвердженого постановою КМУ № 469 Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі – Порядок № 469) необхідно одночасно усунути й деякі інші протиріччя.

Це стосується визначення органу, уповноваженого приймати рішення про видачу дозволу чи відмову у видачі дозволу. А саме, ч. 3 ст. 11 Закону передбачає, що таке рішення приймається *центральним органом управління Національної поліції*, тоді як згідно з Порядком № 469 вирішення цього питання віднесено до компетенції *територіального (відокремленого) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю*.

Вказані нормативно-правові акти по-різному визначають й коло суб'єктів, що мають право звертатися за отриманням цього дозволу.

Так, згідно з Порядком № 469 воно обмежено лише юридичними особами, тоді як за змістом Закону «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», вищеназваних наказів МВС та Ліцензійних умов, затверджених постановою КМУ від 6 квітня 2016 р. № 282²⁹, такий дозвіл може видаватися також і фізичним особам-підприємцям.

Окремої уваги потребує регламентація такого питання, як проведення уповноваженими працівниками поліції обстеження об'єктів чи приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Так, пунктами 9-10 Порядку № 469 визначено, що з метою перевірки відповідності об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам проводиться їх обстеження працівниками територіального (відокремленого) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю та органу поліції охорони в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві. Обстеження об'єктів чи приміщень проводиться в строк, який не перевищує трьох робочих днів з дати подання територіальному (відокремленому) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю юридичною особою або державним адміністратором заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку.

Встановлюючи такі правила, Порядок № 469 не дає відповіді на питання стосовно того, чи зобов'язані працівники поліції проводити вищевказане обстеження у разі відсутності у поданих документах обов'язкових відомостей або виявлення в них недостовірності³⁰.

²⁹ Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці 1 переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 р. № 282. *Офіційний вісник України*. 2016. № 30. Ст. 1209. (Із змінами).

³⁰ При цьому у судовій практиці стосовно цього питання висловлено неоднозначні правові позиції. Так, Чернігівський окружний адміністративний суд у рішенні від 22 січня 2019 р. у справі № 620/3885/18 погодився із правомірністю позиції ГУНП в Чернігівській області, яке відмовило ТОВ «Ім. Прядка» у видачі дозволу, не проводивши обстеження

При цьому не враховано, що на практиці для проведення повної перевірки поданих документів та подальшого проведення обстеження об'єктів триденний строк може виявитися замалим. У разі ж виявлення недоліків у поданих документах після проведення обстеження об'єктів постає питання щодо доцільності проведення такого обстеження.

Зважаючи на це, у Порядку № 469 пропонується виключити положення щодо проведення обстеження вищевказаних об'єктів (приміщень) у триденний строк з дня подання суб'єктом господарювання необхідних документів. Натомість можна передбачити, що таке обстеження проводиться після встановлення відповідності поданих документів вимогам законодавства у межах десятиденного строку, встановленого для прийняття рішення про видачу дозволу чи відмову у видачі дозволу.

Під час доопрацювання нормативно-правових актів, що стосуються видачі дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, також необхідно усунути окремі протиріччя між наказом МВС від 29 січня 2018 р. № 52 «Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин» та постановою КМУ від 6 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення,

його об'єктів. В цьому випадку ГУНП визнано недоцільним виїзд поліцейських з метою перевірки вказаним у заяві ТОВ «ім. Прядка» об'єктів на предмет відповідності установленим МВС вимогам до усунення виявлених в ході перевірки поданих документів недоліків (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79464421>). Натомість Харківський окружний адміністративний суд у рішенні від 17 квітня 2020 р. у справі № 520/1562/2020 зазначив, що Порядок № 469 не містить умов, за яких орган поліції звільняється від проведення зазначеного обстеження. *І тільки після проведення обстеження відповідно до положень Порядку № 469 орган поліції мав приймати рішення про видачу дозволу або відмову в його видачі* (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88824878>).

зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку». Ці нормативно-правові акти містять певні розбіжності стосовно вимог до укріплення стін приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Визнаючи наявність таких розбіжностей, МВС у листі від 02.03.2020 р. № 7128/12-2020 вказало, що Міністерством вживаються заходи з узгодження положень нормативно-правових актів, які встановлюють вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів³¹. Разом з тим потреба в узгодженні цих нормативно-правових актів наразі залишається.

Таким чином, наведений аналіз нормативно-правових актів, що регламентують дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у відносинах із суб'єктами господарювання, вказує на наявність цілої низки питань, що створюють проблеми у таких дозвільних відносинах. Це негативно впливає на діяльність суб'єктів господарювання та створює передумови для порушення їх прав.

³¹ Обіг підконтрольних речовин: МВС надало роз'яснення щодо вимог до об'єктів і приміщень. «Щотижневик «Аптека». 9 березня 2020 р. URL: <https://www.apteka.ua/article/536733>

3. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Аналіз практики здійснення підрозділами Національної поліції дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання вказує на наявність окремих проблемних питань, що потребують додаткового опрацювання.

Перше з цих питань стосується потреби практичного втілення положень закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги», в яких йдеться про можливість подання заяв про одержання (переоформлення, анулювання) документів дозвільного характеру з використанням засобів електронного зв'язку. Зокрема, передбачено, що заява про одержання (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру подається суб'єктом господарювання (уповноваженим ним органом або особою):

у паперовій формі особисто або поштовим відправленням – до адміністратора;

в електронній формі через портал електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (портал електронних сервісів), оформлена згідно з вимогами законів у сфері електронних документів, - до дозвільного органу (ч. 14 ст. 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»). Згідно зі ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги» адміністративні послуги в електронній формі надаються

з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

Як зазначалось вище, положення цих законів поширюються й на відносини стосовно видачі підрозділами Національної поліції дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також дозвільних документів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. Проте на сьогодні суб'єкти господарювання, що звертаються за отриманням таких дозволів, фактично не мають можливості подати підрозділам поліції або державним адміністраторам необхідні документи в електронній формі ані через Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Дія», ані через інші портали електронних сервісів. Це ускладнює механізм видачі таких дозволів і створює додаткові передумови для виникнення спірних ситуацій, пов'язаних із встановленням правильності ведення підрозділами поліції паперового документообігу під час здійснення дозвільно-погоджувальних функцій³².

З урахуванням цього, Національній поліції України спільно з іншими органами виконавчої влади, задіяними у вирішенні питань електронного урядування, доцільно вжити заходів для забезпечення можливості подання заяв про одержання (переоформлення, анулювання) документів дозвільного характеру, що оформляються підрозділами Національної поліції, в електронній формі³³.

³² Рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2020 р. у справі № 260/2567/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92241660>; Окрема ухвала Закарпатського окружного адміністративного суду від 12 жовтня 2020 р. у справі № 260/2567/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92241654>; Постанова Восьмого апеляційного адміністративного суду від 24 березня 2021 р. у справі № 260/2567/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96419553>

³³ В цьому контексті варто відзначити, що практика подання документів в електронній формі вже існує у відносинах щодо надання подібних адміністративних послуг з видачі Міністерством внутрішніх справ ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового

Покращенню діяльності підрозділів Національної поліції щодо видачі суб'єктам господарювання дозвільних документів може сприяти й удосконалення інформаційного забезпечення цього процесу. В цьому контексті варто звернути увагу на вимоги ч. 1 ст. 8 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та ч. 2 ст. 6 Закону України «Про адміністративні послуги», згідно з якими дозвільні органи забезпечують оприлюднення та вільний доступ до необхідної суб'єктам господарювання інформації для провадження ними господарської діяльності. Суб'єкти надання адміністративних послуг зобов'язані забезпечити створення та функціонування веб-сайтів, на яких розміщується інформація про порядок надання відповідних адміністративних послуг, режим доступу до приміщення, в якому здійснюється прийом суб'єктів звернень, наявність сполучення громадського транспорту, під'їзних шляхів та місць паркування.

З урахуванням цього, підрозділам Національної поліції, уповноваженим видавати дозвільні документи суб'єктам господарювання, доцільно забезпечити розміщення вищевказаної інформації на офіційному веб-сайті Національної поліції України, її територіальних органів, а також на Єдиному державному веб-порталі електронних послуг. Крім того, покращенню зручності отримання адміністративних послуг у сфері дозвільної системи може сприяти розміщення на вказаних інтернет-ресурсах:

- бланків документів, що мають подаватись суб'єктами господарювання для одержання певних дозволів і погоджень підрозділів Національної поліції;
- зразків заповнення цих документів;
- актуальної інформації про платіжні реквізити для сплати вартості відповідних адміністративних послуг³⁴.

призначення та боеприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, з виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу.

³⁴ Така інформація нині розміщується на веб-сайтах центрів надання адміністративних послуг стосовно дозвільних документів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Слід також взяти до уваги, що під час здійснення підрозділами Національної поліції дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання подекуди виникають суперечливі ситуації, пов'язані з неоднозначним тлумаченням і застосуванням законодавства. При цьому деякі рішення, дії або бездіяльність підрозділів Національної поліції стають предметом судового оскарження, і у низці випадків суди встановлюють наявність порушень з боку цих підрозділів.

На основі вивчення матеріалів судової практики, оприлюднених у Єдиному державному реєстрі судових рішень, можна виокремити такі проблемні питання, щодо яких суди вказали на помилковість правових позицій, застосованих підрозділами Національної поліції.

1. Можливість видачі дозволу на придбання зброї недержавному суб'єкту охоронної діяльності, у якому створено структурний підрозділ «ВОХОР».

Обставини справи: Приватне підприємство «Фобос» (далі – ПП «Фобос») звернулося до Управління з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України із заявою (вихідний № 275 від 10.11.2020 р.) про видачу дозволу на придбання зброї, боєприпасів, інших предметів та матеріалів, на які поширюється дія дозвільної системи, а саме: 4 одиниці пістолету Форт-17 кал. 9 mm Makarov; 2 одиниці пістолету Форт-19 кал. 9 mm Luger; 2 одиниці нарізного карабіну кал. 5,56x45 мм / 5,45x39 мм.

Листом № 6382/20/4/02 2020 від 30.12.2020 р. Національна поліція України відмовила у видачі дозволу на придбання зброї та вказала, що відповідно до ст. 17 Конституції України забороняється створення та функціонування на території України будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. Відповідно до статті 9 Закону України «Про охоронну діяльність» суб'єктам охоронної діяльності надано право придбавати, зберігати та використовувати в установленому законодавством порядку спеціальні засоби, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України. У зазначеному переліку відсутня вогнепальна зброя та боєприпаси до неї, відповідно

і придбавати її зазначені суб'єкти не мають права. Відповідно до ст. 10 Закону України «Про охоронну діяльність» під час організації та здійснення охоронної діяльності суб'єктам охоронної діяльності забороняється придбавати та використовувати майно, визначене законодавством для виключного використання військовими формуваннями та правоохоронними органами.

Вважаючи таку відмову неправомірною, ПП «Фобос» звернулося з адміністративним позовом до суду.

В ході розгляду справи суд встановив, що ПП «Фобос» є зареєстрованою в установленому законодавством України порядку юридичною особою, окремими видами діяльності якої є діяльність приватних охоронних служб, перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом (Наказ Державної служби України з безпеки на транспорті № 25 від 15.01.2019 р.), вибухові роботи та роботи, пов'язані з використанням енергії вибуху (Дозвіл Управління Державної служби України з питань праці у Житомирській області № 118.19.18 від 06.03.2019 р.).

З метою забезпечення статутної діяльності в ПП «Фобос» було створено 18.12.2018 підрозділ (ВІДОМЧА ВОЄНІЗОВАНА ОХОРОНА) ПП «ФОБОС» (код ЄДРПОУ 42708193), який має статус «ВОХОР».

За висновком суду, чинним законодавством України не встановлено єдиного уніфікованого визначення поняття «відомча воєнізована охорона», як і не встановлено обов'язкової вимоги про приналежність ВОХОР виключно до державних установ. Системний аналіз ряду нормативних актів, зокрема Положення про відомчу воєнізовану охорону на залізничному транспорті, затвердженого постановою КМУ від 11 січня 1994 р. № 7, Положення про відомчу воєнізовану охорону Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого наказом Міністерства палива та енергетики України № 480 від 08.10.2007 р., Положення про воєнізовану охорону Державного підприємства спеціального зв'язку, затвердженого наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України № 619 від 05.10.2016 р., дають підстави вбачати, що відомча воєнізована охорона (ВОХОР) – спеціалізований воєнізований підрозділ(и) в складі юридичної особи,

до організаційної структури якої він (воно) входить, що здійснює охорону особливо важливих об'єктів та супровід цінностей.

Виходячи з цього, суд зазначив, що «ВОХОР – це відомча (що знаходиться в складі підприємства, установи, організації) воєнізована (ст. 260 ККУ Примітка. 1. Під воєнізованими слід розуміти формування, які мають організаційну структуру військового типу, а саме: чиноначальність, підпорядкованість та дисципліну, і в яких проводиться військова або стройова чи фізична підготовка) охорона (наявність персоналу охорони – працівники, які безпосередньо виконують функції з охорони майна або фізичних осіб відповідно до свого кваліфікаційного рівня, термін у визначенні ст. 1 Закону України «Про охоронну діяльність»»).

Водночас, діяльність ВОХОР ПП «Фобос» (охорона небезпечних вантажів підприємства та інших предметів і матеріалів, що потребують озброєної охорони) не підпадає під дію Закону України «Про охоронну діяльність» з огляду на наступне.

Згідно зі ст. 1 зазначеного Закону охоронна діяльність – надання послуг з охорони власності та громадян.

Діяльність ВОХОР ПП «Фобос» з охорони спрямована на забезпечення статутної діяльності ПП «Фобос», а не іншої особи. Наявність ліцензії МВС України АВ №582429 від 15.05.2011 р. на провадження ПП «Фобос» охоронної діяльності лише підтверджує факт наявності в підприємстві (його структурних підрозділах) персоналу охорони, але не свідчить про надання підрозділом ВОХОР позивача послуг іншим особам за винагороду, що підтверджується Положенням філії «ВІДОМЧА ВОЄНІЗОВАНА ОХОРОНА» ПП «ФОБОС». Станом на час розгляду справи відповідачем не надано доказів, що «ВІДОМЧА ВОЄНІЗОВАНА ОХОРОНА» ПП «ФОБОС» підпадає під дію Закону України «Про охоронну діяльність».

Пунктом 9.4 глави 9 розділу II Інструкції № 622 передбачено таке: «ВОХОР озброюється карабінами, пістолетами та револьверами за нормами зброї і бойових припасів до неї, що передбачаються для їх озброєння і особового складу міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Озброєння її іншими видами вогнепальної зброї (автоматами тощо) допускається тільки за погодженням із Національною поліцією України».

З урахуванням викладеного, суд дійшов висновку, що відмова Національної поліції України у видачі позивачу дозволу на придбання зброї, боєприпасів, інших предметів та матеріалів, на які поширюється дія дозвільної системи, *яка ґрунтується на відсутності у переліку прав суб'єктів охоронної діяльності, вогнепальної зброї та боєприпасів до неї*, не відповідає вимогам ч. 2 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України щодо прийняття суб'єктом владних повноважень рішення обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення. Національну поліцію України зобов'язано видати ПП «Фобос» дозвіл на придбання: 4 (чотири) одиниці пістолету Форт-17 кал. 9 mm Makarov; 2 (дві) одиниці пістолету Форт-19 кал. 9 mm Luger; 2 (дві) одиниці нарізного карабіну кал. 5,56x45 мм / 5,45x39 мм³⁵.

2. Можливість видачі суб'єкту господарювання дозволу на перевезення вибухових матеріалів, охорона яких здійснюватиметься працівниками відомчої воєнізованої охорони, що мають пристрої для відстрілу гумових куль марки «ФОРТ-17Р».

Обставини справи: ПП «Фобос» звернулося до Управління з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України із заявою від 23.04.2019 № 441 про надання цьому підприємству дозволу на перевезення територією України вибухових матеріалів. Зі змісту поданої заяви вбачалося, що відповідальною особою за перевезення вибухових матеріалів територією України автомобільним транспортом підприємства визначений технічний директор ПП «Фобос» (наказ №08 від 04.02.2019). Охорона вибухових матеріалів під час перевезень територією України здійснюватиметься працівниками відомчої воєнізованої охорони ПП «Фобос», які будуть озброєні *гладкоствольною короткоствольною самозарядною вогнепальною зброєю – «Форт-17Р».*

³⁵ Рішення Житомирського окружного адміністративного суду від 4 березня 2021 р. у справі № 240/1359/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95306251>; Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 31 травня 2021 р. у справі № 240/1359/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97931948>.

Листом Національної поліції України від 27.05.2019 №2633/20/4/02-2019 ПП «Фобос» повідомлено, що охорона вибухових матеріалів під час перевезень територією України здійснюється працівниками підрозділів поліції охорони Національної поліції України або відомчої воєнізованої охорони, які озброюються вогнепальною зброєю. У разі охорони вибухових матеріалів відомчою воєнізованою охороною в дозволі на перевезення територією України ВМ зазначаються особи, що охороняють вантаж у дорозі, а також дані про зброю. У наданих ПП «Фобос» документах відсутні відомості щодо охорони вибухових матеріалів відповідно до вимог Інструкції № 622, тому Департамент превентивної діяльності повертає для опрацювання матеріали ПП «Фобос».

Не погоджуючись із вказаною відмовою та вважаючи її необґрунтованою, ПП «Фобос» звернулося до адміністративного суду з позовом.

В ході судового розгляду справи відповідач посилався на те, що позивачем у заяві про видачу дозволу на перевезення вибухових речовин у графі модель, номер, калібр зброї, якою особа буде озброєна, вказано *виріб «Форт 17Р»* із зазначенням його реєстраційного номеру, та калібру 9 мм, який не віднесений до категорії зброї будь-якого типу.

Натомість позивач вказував, що визначення виробу «Форт-17Р» його виробником як «пристрій» не означає неможливості його віднесення до категорії «зброя» саме виходячи з його функціональних можливостей, що підтверджується Методикою встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів), затвердженої рішенням секції судової балістики та трасології Науково-координаційної методичної ради Міністерства юстиції України, Протокол від 03.06.2005 року (далі – Методика). Згідно з п. 7.3.11 Методики, якщо в досліджуваному виробі промислового виробництва, призначеному для ураження цілей, але не віднесеному виробником до вогнепальної зброї, встановлено конструктивні ознаки, що дають змогу використовувати його як вогнепальну зброю без унесення до конструкції будь-яких незворотних змін, робиться висновок про наявність у досліджуваного об'єкта цих ознак і визначається найближчий аналог вогнепальної

зброї певного виду і типу. Саме виходячи з наведеного, за запитом позивача Листом Житомирського НДЕКЦ МВС України від 18.10.2017 №19/106-10259 позивача повідомлено, що пристрій для відстрілу гумових куль марки «ФОРТ-17Р» є гладкоствольною короткоствольною самозарядною вогнепальною зброєю. Лист Житомирського НДЕКЦ МВС України від 18.10.2017 №19/106- 10259 підписано директором центру, а дослідження питання віднесення «ФОРТ-17Р» до гладкоствольної короткоствольної самозарядної вогнепальної зброї здійснювалось судовим експертом, який має право здійснювати судово-балістичну експертизу. Цей лист Житомирського НДЕКЦ МВС України наданий позивачем до заяви про видачу дозволу на перевезення територією України вибухових матеріалів, однак не взятий відповідачем до уваги.

Оскільки відповідачем в якості підстави для відмови у видачі дозволу зазначено факт відсутності охорони вибухових матеріалів особами, озброєними вогнепальною зброєю, суд з урахуванням приписів ч. 2 ст. 73 Кодексу адміністративного судочинства України для з'ясування питання ідентифікації пристрою «Форт-17Р» призначив у справі судово-балістичну експертизу.

Висновком експерта Житомирського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України встановлено, що наданий для дослідження пістолет є вогнепальною зброєю самозахисту – травматичною зброєю з вогнепальним принципом метання снаряду.

З урахуванням цього, суд дійшов висновку, що оскільки у володінні ПП «Фобос» є в наявності вогнепальна зброя у вигляді пристроїв «Форт-17Р», перелік яких був вказаний позивачем у заяві від 23.04.2019 №441, то відмова відповідача у наданні дозволу на перевезення вибухових матеріалів, викладена у листі від 27.05.2019, яка ґрунтується на відсутності відомостей про охорону вибухових матеріалів вогнепальною зброєю, є протиправною³⁶.

³⁶ Рішення Житомирського окружного адміністративного суду від 10 лютого 2020 р. у справі № 240/8693/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87501935>; Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 25 червня 2020 р. у справі № 240/8693/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90073123>.

3. Дійсність дозвільних документів, виданих на підставі норм Інструкції № 622, що у подальшому зазнали змін.

Обставини справи: У червні 2016 року Спільним Підприємством у формі Товариства з обмеженою відповідальністю «Сапсан-спорт» було отримано від УПД ГУ НП в Київській області дозвіл № 010559 від 10.06.2016 на функціонування комплексу стрілецьких тирів та мисливських стендів за адресою: Київська область, м. Бровари, вул. Чкалова, 29, з терміном дії до 10.06.2019.

У 2017 році до Інструкції № 622 внесено зміни, якими передбачено, зокрема, що дозволи на функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведінки з ними та їх застосування видаються Департаментом громадської безпеки МВС України (далі – УП ЦОУП України).

У серпні 2017 року інспектором дозвільної системи Броварського відділу поліції Головного управління Національної поліції у Київській області та інспектором Відділу контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції у Київській області проведено перевірку СП ТОВ «Сапсан-спорт» як об'єкта дозвільної системи функціонування комплексу стрілецьких тирів та мисливських стендів. За результатами такої перевірки прийнято рішення про призупинення тимчасової діяльності мисливських спортивних стендів та тирів СП ТОВ «Сапсан-спорт». Рішення було прийнято у зв'язку з тим, що у позивача відсутній дозвіл на функціонування комплексу стрілецьких тирів та мисливських стендів, видачу якого повинен здійснювати центральний орган Національної поліції України.

Не погоджуючись із такими діями та рішенням, СП ТОВ «Сапсан-спорт» звернулося з позовом до суду.

За підсумками розгляду справи суд наголосив, що відповідно до п. 2.2 Інструкції № 622 строк дії дозволів на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на

ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам, становить 3 роки.

Відповідачами під час розгляду справи не було надано будь-яких доказів щодо скасування дозволу, отриманого позивачем від УПД ГУ НП в Київській області (дозвіл №010559 від 10.06.2016).

З приводу доводів відповідача, що позивач повинен отримати дозвіл на функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ *в центральному органі Національної поліції*, суд зазначив, що внесеними змінами до Інструкції № 622 не було визначено, що раніше видані дозволи є скасованими або нечинними. На момент отримання позивачем дозволу №010559 від 10.06.2016 на функціонування комплексу стрілецьких тирів та мисливських стендів, такий дозвіл був виданий правомірно.

Приписами частини 1 статті 58 Конституції України встановлено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

З урахуванням цього, позов СП ТОВ «Сапсан-спорт» задоволено: визнано протиправним та скасовано рішення про призупинення діяльності мисливських спортивних стендів та тиру Товариства з обмеженою відповідальністю «Сапсан-спорт»³⁷.

4. Співвідношення норм постанов Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 року № 975 «Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції на договірних засадах» та від 13 квітня 2011 р. № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

Обставини справи: Товариство з обмеженою відповідальністю «Маковій» звернулось до Головного управління Національної

³⁷ Постанова Київського окружного адміністративного суду від 25 жовтня 2017 р. № 810/2991/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/70238460>

поліції в Харківській області із заявою від 08.07.2019 року про видачу дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної із обігом наркотичних засобів та психотропних речовин (рослин, включених до списку № 3 таблиці 1 рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається до промислових цілей). До вказаної заяви ТОВ «Маковій» було долучено, зокрема, завірені копії договорів про охорону об'єктів, укладені між ТОВ «Маковій» («Замовник») та ТОВ «Агентство комплексної безпеки ЗУБР» («Охорона») (ліцензія МВС України на надання послуг з охорони АЕ № 284990 від 11.03.2014 р.).

Розглянувши заяву, Головне управління Національної поліції в Харківській області надало лист-повідомлення № 1464/119-40/01-2019 від 12.07.2019 р., в якому зазначено, що документи, подані ТОВ «Маковій» не відповідають вимогам постанови КМУ від 21 листопада 2018 року № 975 «Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції на договірних засадах», зокрема п. 18 Категорій.

ТОВ «Маковій» вважаючи цей лист-повідомлення ГУНП в Харківській області таким, що суперечить вимогам чинного законодавства, звернулося до суду з позовом.

Надаючи правову оцінку спірним правовідносинам, суд дійшов висновку, що позивачем подано для отримання дозволу повний пакет документів, передбачений в Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, затвердженому постановою КМУ від 13 квітня 2011 року № 469.

Щодо постанови КМУ від 21.11.2018 року № 975, якою затверджено Категорії об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції на договірних засадах, зокрема частиною 18, якою зазначено про об'єкти та приміщення, які використовуються у сфері обігу та зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів,

то вказана постанова КМУ не може бути застосована до правовідносин, що склались, оскільки її норми є загальними.

Суд зазначив, що у випадку виявлення суперечностей (колізії) між положеннями різних нормативно-правових актів, які мають однакову юридичну силу, застосовуються положення нормативно-правового акта, який є спеціальним. Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджений постановою КМУ від 13.04.2011 № 469, не передбачає обов'язку позивача укладати договори про охорону саме з поліцією охорони. Крім того, спеціальним нормативно-правовим актом, який регулює правовідносини у сфері провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, є постанова КМУ № 282 від 06.04.2016 року, відповідно до якої суб'єктом охорони може бути будь-який суб'єкт охоронної діяльності.

На підставі цього суд погодився з твердженням позивача, що постанова КМУ від 21.11.2018 року № 975 не може бути застосована до спірних правовідносин.

Також суд звернув увагу на те, що ТОВ «Маковій» 03.04.2015 року було отримано дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної із обігом наркотичних засобів та психотропних речовин. Дозвіл № 97/39 від 03.04.2015 р. було видано для провадження діяльності, пов'язаної із обігом наркотичних засобів та психотропних речовин (рослин, включених до списку № 3 таблиці 1 рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається до промислових цілей), в тому числі, на земельних ділянках, які зазначено в заяві від 08.07.2019 року. Суб'єктом охорони також було ТОВ «Агентство комплексної безпеки ЗУБР». На підставі вказаного дозволу ТОВ «Маковій» було отримано відповідну ліцензію на здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

З огляду на викладене вище, суд дійшов висновку, що відмова Головного управління Національної поліції в Харківській

області у видачі дозволу є протиправною та такою, що підлягає скасуванню³⁸.

5. Підстави для проведення обстеження об'єктів чи приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Обставини справи: Однією з позовних вимог, заявлених ТОВ «Маковій» у вищезгаданому судовому спорі за участі Головного управління Національної поліції в Харківській області, стала вимога про визнання протиправною бездіяльності ГУНП в Харківській області щодо непроведення обстеження об'єктів, ненадання актів обстеження земельних ділянок, зазначених у заяві ТОВ «Маковій» щодо видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної із обігом наркотичних засобів та психотропних речовин.

Заявлення такої вимоги ґрунтувалося на положеннях пунктів 9–11 Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою КМУ від 13.04.2011 № 469. Цими пунктами передбачено, зокрема, що з метою перевірки відповідності об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам проводиться їх обстеження працівниками територіального (відокремленого) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю та органу поліції охорони в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві. Обстеження об'єктів чи приміщень проводиться в строк, який не перевищує трьох робочих днів з дати подання територіальному (відокремленому) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю юридичною особою

³⁸ Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 17 квітня 2020 р. у справі № 520/1562/2020. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88824878>; Постанова Другого апеляційного адміністративного суду від 9 липня 2020 р. у справі № 520/1562/2020. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90365604>

або державним адміністратором заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку.

У вказаній справі таке обстеження підрозділом поліції проведено не було, оскільки він вважав, що подані ТОВ «Маковій» документи не відповідають вимогам постанови КМУ від 21 листопада 2019 р. № 975 «Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції на договірних засадах».

Розглянувши позовну вимогу, Харківський окружний адміністративний суд зазначив, що «в порушення положень Порядку № 469 відповідачем взагалі не було здійснено жодних дій з метою перевірки відповідності об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам та у строк, що не перевищує трьох робочих днів не було проведено обстеження жодної із зазначених в заяві ТОВ «Маковій» земельної ділянки та відповідно не складено жодного акту обстеження. При цьому Порядок № 469 не містить умов, за яких відповідач звільняється від проведення такого обстеження. І тільки після проведення вказаних дій відповідно до положень Порядку № 469 відповідач мав приймати рішення про видачу дозволу або відмову в його видачі»³⁹.

6. Види транспортних засобів, щодо яких видаються дозволи на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні.

Обставини справи: Приватне підприємство «Західний Буг» звернулося до адміністративного суду з позовом про скасування рішення відділу управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції у Львівській області щодо відмови у видачі дозволів на рух великогабаритних та великовагових транспортних засобів.

В ході розгляду справи суд встановив, що позивач подавав до ГУНП в Львівській області документи для надання дозволів на

³⁹ Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 17 квітня 2020 р. у справі № 520/1562/2020. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88824878>

рух великогаритного транспортного засобу – трактора гусеничного CHALLENGER MT865C. Відповідач (з посиланням на ст. 1 Закону України «Про автомобільні дороги» та ст. 1 Закону України «Про автомобільний транспорт») прийняв рішення про відмову у видачі дозволів, мотивуючи їх тим, що по автомобільним дорогам можуть їздити лише транспортні засоби загального користування (автобус, легковий автомобіль, вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою). Інші транспортні засоби, в т.ч. трактори, комбайни косарки, культиватори, плуги, сівалки, оприскувачі та інша сільськогосподарська і будівельна техніка не призначені для руху вулично-дорожньою мережею та повинні перевозитися транспортними засобами спеціалізованого призначення. У своїй відмові відповідач послався на одне із визначень, перелічених у ст. 1 Закону України «Про автомобільний транспорт», зокрема, що транспортний засіб загального призначення – транспортний засіб, не обладнаний спеціальним устаткуванням і призначений для перевезення пасажирів або вантажів (автобус, легковий автомобіль, вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу).

Разом з тим суд констатував, що згідно зі ст. 19 Закону України «Про автомобільний транспорт» транспортні засоби за своїм призначенням поділяються на: транспортні засоби загального призначення; транспортні засоби спеціалізованого призначення; транспортні засоби спеціального призначення. Відповідно до ст. 1 цього Закону автомобільна дорога – лінійний комплекс інженерних споруд, призначений для безперервного, безпечного та зручного руху транспортних засобів. Тобто, пересування транспортних засобів автомобільними дорогами не ставиться в залежність від їх призначення.

Відповідно до пункту 1.10. Правил дорожнього руху, затверджених постановою КМУ від 10 жовтня 2001 р. № 1306, механічний транспортний засіб – транспортний засіб, що приводиться в рух з допомогою двигуна. Цей термін поширюється на трактори, самохідні машини і механізми, а також тролейбуси та транспортні засоби з електродвигуном потужністю понад 3 кВт.

З урахуванням цього, суд дійшов висновку, що трактори (механічні транспортні засоби), на які позивач просив видати дозволи, відносяться до транспортних засобів, а отже відповідно до статті 29 Закону України «Про дорожній рух» допускаються до участі у дорожньому русі.

Пунктом 35 Правил проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами затверджених постановою КМУ від 18 січня 2001 р. № 30, визначено виключні підстави для відмови в отриманні дозволу, а саме: подання перевізником не у повному обсязі документів, необхідних для одержання дозволу та виявлення в документах, поданих перевізником, недостовірних відомостей.

Такої підстави для відмови у видачі дозволів, на яку посилався відповідач, Правила не містять.

З огляду на викладене вище, суд визначив, що рішення відділу управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції у Львівській області щодо відмови у видачі дозволу на рух великогабаритних та великовагових транспортних засобів є протиправними, а тому підлягають скасуванню⁴⁰.

7. Підстави анулювання дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні.

Обставини справи: У серпні 2019 року ТОВ «Фрахттранссервіс» звернулось до суду з адміністративним позовом, в якому, зокрема, просило визнати протиправними дії Департаменту патрульної поліції Національної поліції України щодо анулювання дозволу № 13008901-21731НГ від 11.07.2019 на рух з перевищенням вагових параметрів належних ТОВ «Фрахттранссервіс» транспортних засобів.

В ході розгляду справи суд встановив, що Департамент патрульної поліції анулював зазначений дозвіл на підставі листа Служби автомобільних доріг у Миколаївській області від 11.07.2019 за

⁴⁰ Постанова Львівського окружного адміністративного суду від 30 травня 2016 р. у справі № 813/1510/16. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/58154615>.

№ 1469/04-13 про анулювання погоджень маршруту руху транспортних засобів позивача від 09.07.2019.

У зв'язку з цим суд зазначив, що відповідно до Правил проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджених постановою КМУ від 18.01.2001 № 30, процедури анулювання погоджень не передбачено взагалі, а згідно з пунктом 38 вказаних Правил підставою для анулювання дозволу є:

- звернення перевізника із заявою про анулювання дозволу;
- припинення юридичної особи перевізника;
- припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця;
- встановлення факту зазначення в заяві та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації;
- настання надзвичайної ситуації (несприятливі погодні умови, землетруси, дорожньо-транспортні пригоди, техногенні аварії, страйки, провадження виробничої діяльності на вулично-дорожній мережі тощо), що створюють загрозу безпеці дорожнього руху за маршрутом руху, визначеним у дозволі.

Тобто, такої підстави анулювання дозволу на рух великовагового транспортного засобу як лист Служби автомобільних доріг області чи анулювання погоджень служби власника шляхових мереж чинне законодавство не містить, а отже Департамент патрульної поліції вчинив протиправні дії щодо анулювання дозволу на рух транспортного засобу позивача⁴¹.

Також аналіз судової практики вказує й на наявність окремих випадків, коли органи Національної поліції після подання суб'єктами господарювання заяв та інших документів, необхідних для одержання певного дозволу, не забезпечують своєчасний розгляд цих документів.

⁴¹ Рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 11 грудня 2019 р. у справі № 400/2525/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86298594>; Постанова П'ятого апеляційного адміністративного суду від 29 вересня 2020 р. у справі № 400/2525/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92049983>

Так, у травні 2020 р. ПП «Фобос» звернулося до Житомирського окружного адміністративного суду з позовом про визнання проти-правною бездіяльності Головного управління Національної поліції в Житомирській області.

В ході судового розгляду справи встановлено, що 16 березня 2020 р. ПП «Фобос» звернулося до відповідача з листом № 57 від 16.03.2020 та заявами про видачу дозволів на право придбання зброї, боєприпасів інших предметів та матеріалів, на які поширюється дія дозвільної системи № № 58, 59, 60, 61, 62 від 16.03.2020 у відповідності до Інструкції № 622. Як зазначено позивачем, Головне управ-ління Національної поліції в Житомирській області не розглянуло вказані заяви. Станом на час розгляду справи відповідачем доказів протилежного не надано.

Зважаючи на це, суд задовольнив позовні вимоги та визнав безді-яльність Головного управління Національної поліції в Житомирській області у видачі ПП «Фобос» дозволів на право придбання зброї, боє-припасів інших предметів та матеріалів, на які поширюється дія до-звільної системи, на підставі заяв за вихідними № 58, 59, 60, 61, 62 від 16.03.2020 р. протиправною⁴².

В ході розгляду іншої справи за позовом Полтавського обласно-го комунального підприємства «Полтавафарм» до Головного управ-ління Національної поліції в Полтавській області встановлено, що листом від 27 квітня 2017 р. ПОКП «Полтавафарм» направило на-чальнику управління Національної поліції в Полтавській області заяви на видачу ПОКП «Полтавафарм» дозволів на використання приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів. Ці матеріали надійшли до ВДЗ ГУНП в Полтавській області 27 квітня 2017 року, що підтверджується Журналом обліку вхідних докумен-тів н/т (форма 50).

⁴² Рішення Житомирського окружного адміністративного суду від 3 липня 2020 р. у справі № 240/7223/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90191351#>; Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 5 квітня 2021 р. у справі № 240/7223/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96048582>

Управлінням протидії наркозлочинності Головного управління Національної поліції в Полтавській області 29 травня 2017 року прийнято рішення, оформлене листом №310/115/42/02-2017 про відмову у видачі дозволів у зв'язку із поданням неповного пакету документів.

Згідно зі ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» рішення про видачу дозволу чи відмову у видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, приймається центральним органом управління Національної поліції у строк, що не перевищує десяти календарних днів з дня подання суб'єктом господарювання документів за переліком, встановленим Міністерством внутрішніх справ України. При цьому пунктом 13 Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, затвердженим постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469, встановлено, що рішення про видачу дозволу чи відмову у його видачі приймається протягом 10 календарних днів з дня подання заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку. Підставами для відмови у видачі дозволу є: подання юридичною особою неповного пакета документів, необхідних для одержання дозволу; виявлення в поданих документах недостовірних відомостей; невідповідність об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам згідно з актами обстеження.

Ця норма є імперативною, оскільки зобов'язує уповноваженого суб'єкта прийняти одне з двох рішень у чітко визначені строки, при цьому будь-яких застережень щодо продовження / зупинення чи переривання даних строків не містить.

Зважаючи на зазначене вище, суд дійшов висновку, що граничний строк прийняття рішення про видачу дозволу чи відмову у його видачі припадав на 07 травня 2017 року. Відповідач не розглянувши заяв Полтавського обласного комунального підприємства «Полтавафарм» та не прийнявши за результатами розгляду таких заяв, у строки встановлені Порядком №469, обов'язкового рішення

3. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ...

про видачу чи відмову у видачі дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, допустив протиправну бездіяльність⁴³.

Врахування у діяльності підрозділів Національної поліції вищевказаних правових позицій, сформульованих у судових рішеннях, сприятиме уникненню в подальшому названих правозастосовних помилок та інших недоліків при здійсненні дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання.

⁴³ Постанова Полтавського окружного адміністративного суду від 07 грудня 2017 р. № 816/1788/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/70829154>.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу можна запропонувати такі напрями удосконалення законодавства з питань здійснення дозвільно-погоджувальних функцій підрозділів Національної поліції у сфері господарювання:

- 1) закріплення на рівні Закону України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію повноважень поліції щодо видачі дозвільних документів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боєприпасів, вибухових матеріалів, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- 2) уточнення затвердженого постановою КМУ Переліку платних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, стосовно зазначення видів дозвільних документів, які видаються цими підрозділами (в тому числі узгодження цього Переліку із спеціальними нормативно-правовими актами з питань ліцензування господарської діяльності);
- 3) поширення дії законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги» на відносини з видачі суб'єктам господарювання дозвільних документів щодо поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами, а також розробка і прийняття спеціального закону щодо правового режиму зброї, спеціальних засобів самооборони та боєприпасів із закріпленням у ньому основних положень

- щодо особливостей видачі поліцією вищевказаних дозвільних документів;
- 4) внесення змін до Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» із закріпленням у ньому: переліку та вимог до документів, які суб'єктам господарювання необхідно подати для одержання (переоформлення, анулювання) дозволів на придбання, зберігання та перевезення вибухових матеріалів; строків видачі таких дозволів або відмови у їх видачі; вичерпного переліку підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання зазначених документів дозвільного характеру;
- 5) приведення у відповідність з вимогами ст. ст. 4, 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», ст. 5 Закону України «Про адміністративні послуги» спеціальних нормативно-правових актів, що регламентують питання видачі поліцією:
- дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»; Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (затверджений постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469);
- дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні (Закон України «Про дорожній рух», Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджені постановою КМУ від 18 січня 2001 р. № 30;);
- погоджень маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів (Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів», Порядок

- погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджений наказом МВС від 4 серпня 2018 р. № 656);
- 6) внесення до Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності (додаток до Закону України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI) дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
 - 7) усунення протиріч між Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» та затвердженим постановою КМУ № 469 Порядком видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, стосовно зазначення органу (підрозділу) поліції, уповноваженого видавати такі дозволи, а також кола суб'єктів, яким ці дозволи видаються;
 - 8) уточнення положень названого вище Порядку стосовно строку та умов проведення обстежень об'єктів (приміщень), призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

З метою удосконалення діяльності підрозділів Національної поліції щодо видачі суб'єктам господарювання документів дозвільного характеру пропонується передбачити на відповідному рівні регулювання:

- 1) забезпечення можливості подання заяв про одержання (переоформлення, анулювання) документів дозвільного характеру, що оформляються підрозділами Національної поліції, в електронній формі;
- 2) забезпечення розміщення на веб-сайті Національної поліції України, її територіальних органів, а також на Єдиному державному веб-порталі електронних послуг: інформації про порядок надання підрозділами поліції адміністративних послуг з видачі документів дозвільного характеру, режим доступу до приміщень, в яких здійснюється прийом

суб'єктів звернень, наявність сполучення громадського транспорту, під'їздних шляхів та місць паркування; бланків документів, що мають подаватись суб'єктами господарювання для одержання певних дозволів і погоджень підрозділів Національної поліції; зразків заповнення цих документів; актуальної інформації про платіжні реквізити для сплати вартості відповідних адміністративних послуг.

Під час здійснення дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання уповноваженим працівникам підрозділів Національної поліції доцільно враховувати такі правові позиції, застосовані судами при розгляді справ щодо оскарження суб'єктами господарювання рішень, дій або бездіяльності цих підрозділів:

- 1) відсутність вогнепальної зброї у Переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності, не є достатньою підставою для відмови у видачі дозволу на придбання зброї приватному підприємству-суб'єкту охоронної діяльності, у якому створено структурний підрозділ відомчої воєнізованої охорони («ВОХОР»). Чинним законодавством України не встановлено обов'язкової вимоги про приналежність ВОХОР виключно до державних установ;
- 2) відповідно до п. 18.1 Інструкції № 622 охорона вибухових матеріалів під час перевезень територією України може здійснюватися працівниками підрозділів поліції охорони Національної поліції України або відомчої воєнізованої охорони, які озброюються вогнепальною зброєю. Згідно з висновком експерта пристрій для відстрілу гумових куль марки «ФОРТ-17Р» є гладкоствольною короткоствольною самозарядною вогнепальною зброєю;
- 3) внесення змін до законодавства щодо перерозподілу компетенції між підрозділами Національної поліції з видачі дозволів на функціонування об'єктів дозвільної системи не має наслідком скасування раніше виданих дозволів;
- 4) Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з

- обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджений постановою КМУ від 13.04.2011 № 469, не передбачає обов'язку суб'єкта господарювання укладати договори про охорону саме з поліцією охорони;
- 5) безумовною підставою для обстеження об'єктів (приміщень) суб'єкта господарювання, який звернувся за одержанням дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, є подання заявником документів, зазначених у пунктах 4 і 5 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 13.04.2011 № 469. Цей Порядок не містить умов, за яких відповідач звільняється від проведення такого обстеження. І тільки після проведення вказаного обстеження відповідно до положень Порядку № 469 уповноважений підрозділ поліції має приймати рішення про видачу дозволу або відмову в його видачі;
 - 6) пунктом 13 Порядку видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, затвердженим постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469, встановлено, що рішення про видачу дозволу чи відмову у його видачі приймається протягом 10 календарних днів з дня подання заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку. Ця норма є імперативною, оскільки зобов'язує уповноваженого суб'єкта прийняти одне з двох рішень у чітко визначені строки, при цьому будь-яких застережень щодо продовження / зупинення чи переривання даних строків не містить;
 - 7) положення законодавства щодо видачі дозволів на рух великогабаритних та великовагових транспортних засобів поширюються, зокрема, й на гусеничні трактори.
 - 8) звернення Служби автомобільних доріг чи анулювання погоджень служби власника шляхових мереж не є підставою для анулювання дозволу на рух великогабаритного транспортного засобу.

Науково-практичне видання

**Вітвіцький Сергій Сергійович,
Захарченко Андрій Миколайович,
Бобкова Антоніна Григоріївна,
Алфьоров Сергій Миколайович**

ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Науково-практичні рекомендації

*Підготовлено до друку ВД «Дакор»
Друкується в авторській редакції*

Підписано до друку 01.12.2021. Гарнітура Cambria. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 2,57. Обкл.-вид. арк. 2,39. Наклад 100 прим.

ТОВ «ВД «Дакор»
Свід. ДК № 4349 від 05.07.2012
☎ (044) 461-85-06; ✉ vd_dakor@ukr.net 🌐 www.dakor.kiev.ua
📍 04655, м. Київ, просп. Степана Бандери, 8